

zat elismerte a Szovjetunió felelősségét Wallenberg eltűnésében. E napon Andrej Gromiko, az akkori külügyminiszter-helyettes, azt közölte Sohlman svéd nagykövettel, hogy Wallenberg a moszkvai Ljubjanka börtönben halt meg 1947. július 17-én. A szovjet vezetők Viktor Sz. Abakumovra hárították a felelősséget, a korábbi állambiztonsági miniszterre, akit 1954 decemberében Lavrentyij P. Berija büntársaként kivégeztek.¹⁴¹

A nyolcvanas évek vége felé a szovjet hivatalos szervek már magára Berijára hárították a felelősséget.¹⁴² 1989 végén a KGB Moszkvába hívta Nina Lagergren és Guy von Dardelt, Wallenberg féltestvéreit, mondván, hogy új információk kerültek elő Wallenberg sorsáról. Velük tartott Per Anger is, Wallenberg egykori budapesti helyettese, valamint Sonia Sonnefeld, a svéd Raoul Wallenberg Társaság titkára. Sajnos ez a találkozó is csalódást okozott a svédek számára. Noha megkapták Wallenberg néhány személyes holmiját, köztük svéd diplomata útlevelét és több noteszt, amelyek állítólag a KGB archívumainak átvizsgálása során kerültek elő, semmi új, hivatalos tájékoztatást nem kaptak Wallenberg sorsát illetően. A szovjet hatóságok csupán elismételték 1957-es állításukat, hogy Wallenberg a moszkvai Ljubjanka-börtönben, 1947-ben szívroham áldozata lett.¹⁴³

A mendemonda, hogy Wallenberg életben van, és valamelyik tábor, börtön vagy elmeógyógyintézet lakója, a hetvenes évektől egyre nagyobb hitelre tett szert, ugyanis ekkor kezdtek Nyugatra érkezni szovjet állampolgárok, köztük a Gulag-táborok egykori lakói.¹⁴⁴ Az ő beszámolóik készítették a Nyugat közéleti személyiségeit és kormányzszerveit arra, hogy felszólítsák a szovjet hatóságokat: most már helyezték szabadlábra Wallenberget, vagy legalább adják ki földi maradványait, hogy hazájában temethessék el.¹⁴⁵

A szovjet álláspont csupán 1990 augusztusának végén mozdult el, amikor is a hivatalos szervek bejelentették, hozzájárulnak ahhoz, hogy Wallenberg eltűnése ügyében nemzetközi bizottság végezzen vizsgálatot, megnyitva előtte a börtönöket, levéltárakat, még a KGB levéltárait is. A bizottság szeptemberre befejezte a vizsgálat első szakaszát, és „megcáfolatlan bizonyítékokat” talált arra vonatkozóan, hogy Wallenberg nem halt meg 1947-ben a Ljubjanka börtönben, hiába állította ezt Gromiko. Gulag-túlélők vallomásai tanúsították ezt, így például a vlagyimiri börtön egykori lakóié, ahol Wallenberget állítólag fogva tartották.¹⁴⁶ A bizottság által közzétett adatok nem támasztják alá Oleg Gorgyijevszkij, egykori KGB-tisztviselő azon közlését sem, hogy látott iratokat, amelyek szerint Wallenberget 1947-ben kivégezték, mert nem volt hajlandó együttműködni az őt beszervezni kívánó szovjet hivatalnokokkal.¹⁴⁷

Röviddel az 1991. augusztusi, meghiúsult puccs után Vagyim V.